

V Praze dne 4. 8. 2026

STANOVISKO PŘEKLADATELSKÝCH PROFESNÍCH ASOCIACÍ K NÁVRHU STÁTNÍ KULTURNÍ POLITIKY

Na konci července 2026 byl Ministerstvem kultury bez předchozích konzultací s odbornou veřejností předložen návrh nové státní kulturní politiky a kulturní obec byla vyzvána k tomu, aby během několika dnů podala své připomínky.

Za překladatelské asociace nám nezbývá než tento návrh po jeho prostudování důrazně odmítnout jako celek.

Loňský dokument *Státní kulturní politika na léta 2026–2030+*, který je k dispozici na webu Ministerstva kultury, je výsledkem dlouhodobé spolupráce odborníků a kulturních profesionálů s ministerstvem. Jde o rozsáhlou koncepci opřenou o konkrétní poznatky z praxe, kterou lze považovat za funkční strategickou vizi mířící ke zlepšení podmínek profesionálů v kultuře a k celkovému upevnění pozice kultury jako nepostradatelné složky odolné, sebevědomé společnosti.

Naopak nová koncepce, předložená současným Ministerstvem kultury k připomínkování, vznikla netransparentně, bez vědomí odborné veřejnosti a bez široké odborné spolupráce: jde o stručnější a značně obecnější dokument, který je v mnohém krokem zpátky.

Mnoha zásadním otázkám kultury se věnuje způsobem nedostatečným a prozrazujícím hluboké nepochopení: za všechny jmenujme především pojetí problematiky umělé inteligence (dokument ji vnímá jen jako nástroj technologického rozvoje a na rozdíl od platné státní kulturní politiky zcela opomíjí její rizika v oblasti kreativity, autorského práva a existenčního ohrožení uměleckých profesí), nulovou podporu profesních organizací jako zásadní složky životaschopného kulturního prostředí, nulovou podporu mediální gramotnosti a zejména zarážející fakt, že v dokumentu se vůbec nehovoří o tvůrčí a umělecké svobodě.

Co je zásadní z hlediska nás jako literárních a audiovizuálních překladatelů?

Pro naši profesi je v jakékoliv státní koncepci kulturní politiky prvořadou otázkou postavení OSVČ v kultuře a narovnávání jejich neudržitelných pracovních podmínek. Není to zdaleka jen náš problém: v kulturním sektoru je skupina OSVČ mnohem silnější než v jiných sektorech, tvoří téměř 40 % všech pracujících. Původní, expertně připravený dokument se jim výslovně věnuje v jedné z priorit.

Zástupci našich profesních organizací se podíleli a podílejí jak na přípravě statusu umělce, který by měl právě podmínky OSVČ v kultuře komplexně řešit, tak na rozvoji jeho chystaného návazného zavádění do praxe.

S údivem konstatujeme, že z nového dokumentu tato významná profesní skupina zcela zmizela.

Specifická situace OSVČ v kultuře se v něm neřeší nad rámec stipendijních programů a registru umělců (oboje bylo zavedeno či transformováno již minulou vládou), tedy holého základu nutných dalších, systémovějších opatření. Nehovoří se tu o honorářích OSVČ, pouze o „platových podmínkách zaměstnanců“. Není tu ani zmínka o odlišnosti pracovních podmínek OSVČ v kultuře a o nutnosti meziresortní spolupráce při jejich řešení. Pracuje se tu jen s obecnými pojmy „pracovníci v kultuře“ a „spravedlivé odměňování“, nehovoří se tu o systémových změnách (např. o zavedení možnosti kolektivního vyjednávání), jež odborná obec pro zlepšování nejistého postavení OSVČ v kultuře dlouhodobě navrhuje. To všechno nás vede k důvodným obavám, že dokument byl vypracován bez znalosti problematiky.

Z našeho hlediska je tedy návrh nové státní kulturní politiky bezpředmětný, z hlediska celého kulturního sektoru ho vnímáme jako zcela nedostatečný, a tudíž pro nás nemá smysl vznášet připomínky k jednotlivostem. Navrhujeme tuto koncepci zamítnout jako celek a vrátit se ke koncepci existující, přijaté a odborně zpracované.

Obec překladatelů

Jednota tlumočnicků a překladatelů

Překladaťelé Severu